

**MODELE DE INTERPRETARE ȘTIINȚIFICĂ
A CONCEPTULUI DE ALFABETIZARE EMOȚIONALĂ
MODELS OF SCIENTIFIC INTERPRETATION OF THE CONCEPT
OF EMOTIONAL LITERACY**

Cristina KARABULUT, învățătoare la clasele primare, profesor de limba engleză,
grad didactic doi, Instituția Publică Gimnaziul nr. 31, Chișinău, doctorandă, Universitatea
Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Republica Moldova

<https://orcid.org/0009-0007-1461-6411>

karabulut.cristina@gmail.com

CZU: 37.015.3:159.942 DOI: 10.46727/c.03-04-11-2023.p163-168

Abstract

The content of the article reflects relevant theoretical models of the concept of *emotional literacy* discovered in the specialized literature. The synthesis of the targeted models allows us to conclude about the socio-affective skills that determine the degree of emotional literacy: the awareness of one's own emotional experiences, the ability to understand, express and respond to the emotional reactions of others, the ability to monitor one's own emotional energy, the ability to discriminate and effectively use information generated by emotional experiences, guide one's actions through emotional involvement, the ability to approach emotional difficulties constructively, the ability to identify and express emotions, the ability to self-regulate emotions and channel emotional energy into activity, the ability to recognize one's own and others' emotions, the ability to react appropriately, social abilities and character traits.

Keywords: emotional literacy, conceptual models of emotional literacy, emotional intelligence

Cercetătorul Park (1999) afirmă, că *alfabetizarea emoțională* este abilitatea de a le recunoaște emoțiile proprii și ale altora și să reacționeze adecvat, iar în opinia lui Steiner (2003), termenul de „alfabetizare emoțională”, definește o persoană capabilă să devină conștientă de propriile sentimente (plăcute sau neplăcute) și acționează conform cu această cunoaștere. Prin urmare, conștientizarea propriilor experiențe emoționale este punctul central asupra care studiile de alfabetizare emoțională sunt direcționate (Orbach, 2000; Park, 1999; Steiner, 2003) [7, p. 250].

Conceptul de alfabetizare emoțională propus de Weare Katherine (2004) definește capacitatea de a ne recunoaște, înțelege și exprima în mod adecvat emoțiile. Așa cum alfabetizarea verbală este elementul de bază pentru citire și scriere, alfabetizarea emoțională este baza pentru perceperea și comunicarea emoțiilor. A deveni alfabetizat emoțional înseamnă a învăța alfabetul, gramatica și vocabularul vieții noastre emoționale; este capacitatea de a ne înțelege pe noi înșine și pe alții și, în special, de a fi conștienți, de a înțelege și de a folosi informații despre stările emoționale ale noastre și ale celorlalți cu competență. Include capacitatea de a înțelege, de a exprima și de a gestiona emoțiile și de a răspunde la emoțiile altora, în moduri care sunt utile pentru noi înșine și pentru ceilalți [3, p. 114].

Faupel (2003) a abordat practic alfabetizarea emoțională și a dezvoltat un model de alfabetizare emoțională. Modelul Faupel Emotional Literacy constă în conștientizare de sine, autoreglare, motivație, competență socială și abilități sociale. Conștiința de sine este abilitatea care ajută la etichetarea și denumirea emoțiilor. Autoreglementarea pune accent pe învățarea de a controla emoțiile și de a modifica comportamentele. Motivația este o altă componentă a alfabetizării emoționale. Motivația le permite elevilor să determine un scop să inițieze, și să acționeze. În modelul de alfabetizare emoțională al lui Faupel, competența socială înseamnă

empatie ca abilitate de a înțelege nevoile și preocupările emoționale ale altora. Abilitățile sociale includ rezolvarea conflictelor, influența, comunicarea și conducerea, catalizatorul schimbării, construirea de legături, abilitățile de echipă, colaborarea și cooperarea [6].

Importanța studierii alfabetizării emoționale cu analiza inițială a modelelor propuse din literatura științifică a conceptului de alfabetizare emoțională. Alfabetizarea emoțională este capacitatea de a înțelege, exprima și răspunde la expresia emoțională a altora și este responsabil pentru acțiunile întreprinse.

Literatura psihologică conține variate modele ale alfabetizării emoționale (modelul de abilități, modelul de trăsături, modelul mixt etc) care diferă în maniera de conceptualizare și operaționalizare a termenilor-cheie vizați. Pe de-o parte unii autori apreciază activitățile intelectuale ca fiind mai importante decât cele emoționale, iar pe de altă parte, alți autori apreciază emoțiile ca deosebit de importante, pentru că oamenii diferă în „capacitatea lor de a raționa și folosiți emoțiile pentru a îmbunătăți gândirea”. Această reabilitare științifică a problematicii afectivității umane, a generat implicarea autorilor psihologi și pedagogi în cercetarea conceptului de alfabetizare emoțională pe diferite dimensiuni [8, p. 113]. În continuare prezentăm modele ale alfabetizării emoționale în figura 1.

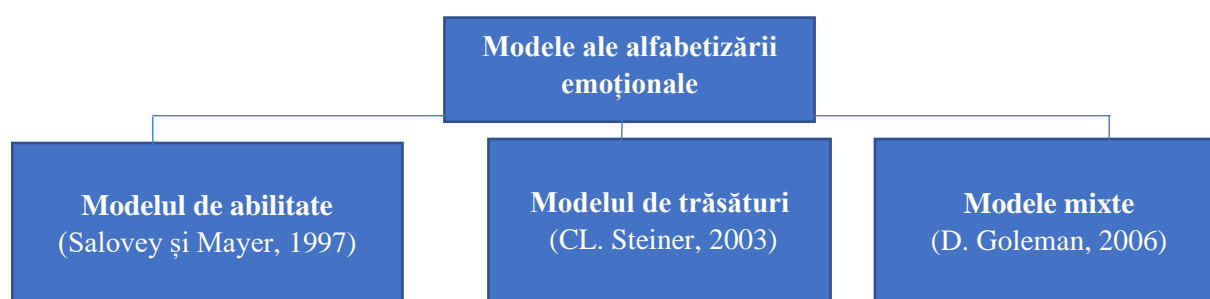

Fig. 1. Modele ale alfabetizării emoționale

Alfabetizarea emoțională în modelul lui Cl. Steiner (2003) se referă la abordarea constructivă a dificultăților emoționale pe care le trăim pentru a construi un viitor solid. Autorul consideră că puterea personală poate fi sporită și relațiile interpersonale. Accentul este plasat pe individ și îl încurajează să privească mai degrabă în interior decât în cadrul social în care activează. Persoana alfabetizată emoțional este capabilă să devină conștientă de propriile sentimente și să acționeze în conformitate cu această cunoaștere. Conștientizarea și analiza propriilor experiențe emoționale este punctul principal în cercetarea alfabetizării emoționale. Cl. Steiner include cinci componente ale alfabetizării emoționale: a) cunoașterea propriilor sentimente; b) empatia, c) gestionarea emoțiilor; d) soluționarea problemelor emoționale; e) interacțiunea emoțională [7, p. 135] (Fig. 2).

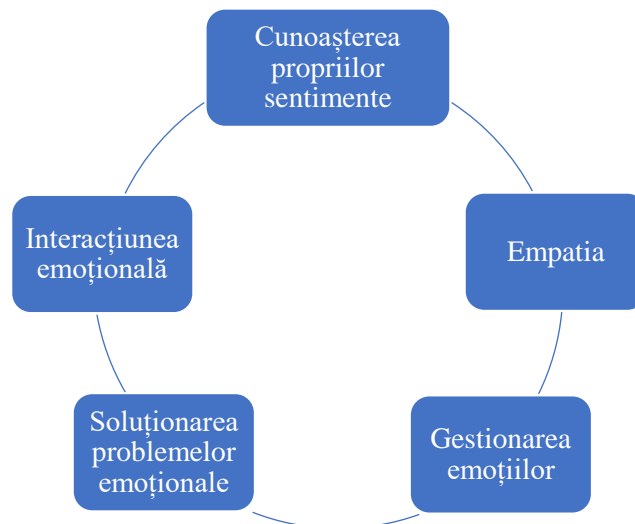

Fig. 2. Componentele ale alfabetizării emoționale după modelul lui (Cl. Steiner, 2003)

În această ordine de idei Weare K.(2004) vine cu o nou model ce îl descrie ca „ *abilitatea de a ne înțelege pe noi înșine și pe ceilalți oameni pentru a conștientiza, înțelege și utiliza informații despre stările emoționale ale noastre și ale celorlalți cu competență*”. Organizația Antidot a definit alfabetizarea emoțională ca: „ *practica interacțiunii cu ceilalți în moduri care construiesc înțelegerea emoțiilor noastre și ale altora, apoi folosind această înțelegere pentru a ne informa acțiunile*”.

Modelul propus de Weare K. este format din patru abilități precum: *înțelegerea de sine, înțelegerea și gestionarea emoțiilor, înțelegerea situațiilor sociale și crearea relațiilor*. Programele de alfabetizare emoțională sunt părți inseparabile ale programele de instruire de la grădiniță până la liceu datorită rezultatelor sale pozitive pentru psihologia școlară [Apud,6].

Modelul alfabetizării emoționale propus de cercetătorul Goleman D.constă din alte cinci domenii: *conștientizarea de sine, autogestionare, motivarea, empatie și abilități de relație* (Fig.3). Conștientizarea de sine este abilitatea de a recunoaște și eticheta cu acuratețe emoțiile în sine. Abilitatea de autogestionare este capacitatea de a face față eficient emoțiilor. Empatia este o abilitate foarte crucială în model, deoarece empatia are funcția de a stabili și prelungi relații constructive cu ceilalți. Empatia poate fi descrisă ca o abilitate socială de a recunoaște emoțiile celorlalți să le înțeleagă și să le răspundă.

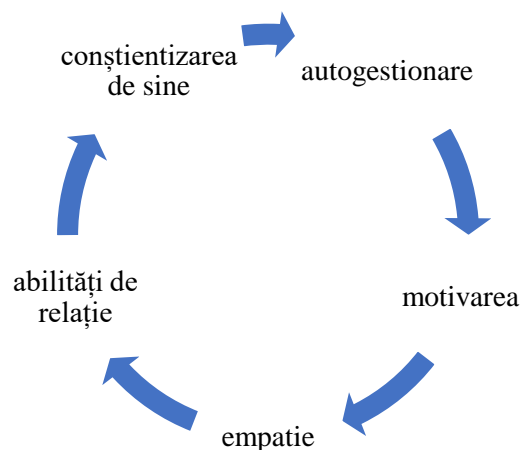

Fig. 3. Modelul alfabetizării emoționale după Goleman D., 2006

Modelul propus de Salovey P. și Mayer, (1997) descrie alfabetizarea emoțională ca abilitatea de a înțelege sentimentele celorlalți estimând-o ca o componentă principală. Alfabetizarea emoțională este o structură complexă care include trei tipuri de abilități: *identificarea și exprimarea emoțiilor; reglarea emoțiilor și utilizarea informațiilor emoționale în gândire și activitate* [5, p. 120].

Modelele descrise de autorii Goleman D., Salovey P. și Mayer J. accentuează alfabetizarea emoțională ca fiind o poartă către succes, în mod special în aspectele sociale, ce ajută să-i înțelegem pe ceilalți, facilitând stabilirea relațiilor sociale. Acestea ajutând la dezvoltarea sau menținerea sănătății mentale și a bunăstării ce poate fi explorată.

Modelul propus de autorul Matthews (2006) argumentează împotriva conceptului de „intelență emoțională” și pentru o definiție dezvoltată a „alfabetizării emoționale”. Punctul său de plecare este că toate interacțiunile sociale și emoționale au loc într-un context cultural și că, în general, toate emoțiile sunt resimțite din cauza interacțiunilor cu alte persoane. Modul în care se poate evalua în mod fiabil alfabetizarea emoțională a unei persoane este să-i vezi cum interacționează într-un grup și să vadă cum se comportă față de alte persoane de diferite sexe, sexualitate și clasă socială.

Prin urmare, nu are prea mult sens să vorbim despre alfabetizarea emoțională a unei persoane ca și cum ar fi separată de astfel de factori - cineva ar putea să empatizeze cu oameni de propriul sex, dar nu cu sexualități sau religii diferite. Prin urmare, potrivit autorului, alfabetizarea emoțională este un proces social care are loc într-un cadru social, este ceva ce nu se realizează niciodată cu adevărat și trebuie văzut împreună cu ceilalți. Acest lucru indică faptul că componentele cheie ale alfabetizării emoționale, care este un proces continuu, care include dialogul, acceptarea ambiguității și capacitatea de a reflecta. Judecățile se fac cu privire la alfabetizarea emoțională a unei persoane. Autorul susține: „*alfabetizarea emoțională implică factori precum oamenii care înțeleg stările emoționale proprii și ale altora; învățând să-și gestioneze emoțiile și să empatizeze cu ceilalți*”. Include, de asemenea, recunoașterea faptului că alfabetizarea emoțională este atât o dezvoltare individuală, cât și o activitate colectivă și se referă atât la dezvoltarea de sine, cât și la construirea comunității, astfel încât propriul sentiment al bunăstării emoționale să crească împreună cu cel al altora, și nu la nivelul lor cheltuielă.

Cercetătorul Uzan (2018) a rezumat abilitățile incluse în modelele de alfabetizare emoțională ca: capacitatea individuală de a numi și caracteriza emoțiile resimțite, înțelegerea de ce sunt resimțite acele emoții, exprimarea lor clar celorlalți și preluarea controlului asupra emoțiilor. În mod similar, în studiul lor, Kandemir și Dündar (2008) au adunat componente ale alfabetizării emoționale ca: empatie, autoreglare, auto-motivare, abilități sociale, conștientizare emoțională, gestionarea emoțiilor, eliminarea daunelor emoționale (reglarea emoțională) și rezolvarea problemelor [2, p. 10].

Pe lângă definirea și operaționalizarea constructului de alfabetizare emoțională, a doua întrebare, esențială importantă, sunt caracteristici și posibilități de dezvoltare a acesteia. Convingerea că alfabetizarea emoțională poate fi dezvoltat și predat la fiecare vârstă este pe scară largă reprezentate în apariția diverselor modele și programe aplicative privind alfabetizare emoțională, care sunt din ce în ce mai diverse și numeroase în întreaga lume. Chiar dacă credința că posibilitățile de dezvoltare a alfabetizării emoționale nu sunt limitate de vârstă își are piciorul în cercetarea empirică se mai consideră că învățarea începe cel mai bine în copilărie. În această privință, alfabetizarea emoțională este dezvoltată pentru a ajuta oamenii să se înțeleagă pe ei înșiși, pe ceilalți și legăturile de putere dintre ei. Matthews leagă alfabetizarea emoțională de

egalitate și justiție socială. *Alfabetizarea emoțională nu este doar să fii „drăguț”, ci și să știi când să te ridici pentru puncte de vedere și să lupți pentru un caz. Nu este vorba despre un control mai mare asupra oamenilor, ci mai puțin.*

Importanța alfabetizării emoționale după autorii Salovey P. și Mayer J. (1997) a fost prezentată care a recunoscut diferite abilități care se îmbină în structura alfabetizării emoționale, avem în vedere abilitățile sociale, referitoare la înțelegerea emoțiilor altora, precum și a propriilor emoții. Acest lucru i-a determinat pe mai mulți cercetători să examineze alfabetizarea emoțională. Abilitățile sunt definite în continuare prin aranjarea lor în ordinea proceselor psihologice de bază (de exemplu, perceperea și exprimarea emoțiilor) până la procese mai integrate din punct de vedere psihologic (de exemplu, reflectarea intenționată), reglarea emoțiilor. Acest model descrie patru domenii de abilități care sunt subdivizate în patru, care pot fi dezvoltate în abilități complexe: percepția, evaluarea și exprimarea emoției, facilitarea emoțională a gândirii, înțelegerea și analiza emoțiilor, folosind cunoștințe emoționale, reglarea reflexivă a emoțiilor pentru a promova creșterea emoțională și intelectuală [7, p. 55].

Deși aceste studii examinează diverse aspecte socio-emoționale în relație cu diferite rezultate educaționale, constatările lor indică în mod constant o pedagogie generală, dezvoltare-psihologic, postul teoretic conform căruia un copil poate participa cu succes în procesul de educație numai atunci când lui sau nevoile lui de bază (în acest caz nevoia de a exprima, articula și regla emoțiile), sunt îndeplinite în mod adecvat (Schutz și Lanehart, 2002). Autori subliniază că emoțiile au un impact asupra învățării conținutului cognitiv, iar emoțiile sunt încorporate în o serie de procese cognitive care fac parte din procesul de învățare, de atenție, memorie, luare a deciziilor, motivație și funcționare socială și acea gândire logică rațională (Immordino-Yang și Damasio, 2011; Tošić Radev și Pešikan, 2017).

În concluzie, cercetările asupra dimensiunilor afective ale educației oferă o mulțime de dovezi că experiența (non) succesului academic este direct și indirect legat de experiențele socio-emoționale, de sentimentul de acceptare sau respingerea de către profesori, colegi, experiență de izolare și diverse alte forme de stres emoțional; și că experiențele emoționale negative frecvente cresc riscul de eșecul generalizat. Prin urmare, este important să se cultive abilitățile de alfabetizare emoțională, deoarece îmbunătățește relațiile, creează posibilități iubitoare între oameni, face posibilă munca cooperativă și facilitează sentimentul de comunitate.

Bibliografie:

1. Djermanov J., Marić Stanislava. International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education Vol. 6, No. 2, 2018. Students' emotional literacy in the discourse of the contemporary school in Serbia
file:///E:/work/Downloads/Students_emotional_literacy_in_the_discourse_of_t.pdf
2. Dunn M. Exploring the role of the Emotional Literacy Support Assistant (ELSA) and its effectiveness in developing emotional literacy and ensuring mental wellbeing in students with Special Educational Needs and Disabilities (SEND). Teză de doctor , 2020.
<https://www.elsanetwork.org/wp-content/uploads/2017/11/DISSERTATION-PDF.pdf>
3. Glosar roman-englez-rus-francez-italian Pedagogia culturii emoționale. Cojocaru-Boroșan M., Bushnaq T., Țurcan-Balțat L., Șova T., Zagaievschi C., Androne S. Chișinău, 2016. Tipogr. UPS „I. Creangă”. 465 p. ISBN 978-9975-46-273-0.

4. Latifah L. Bibliotherapy for Emotional Literacy. In Guidena: Jurnal Ilmu Pendidikan, Psikologi, Bimbingan dan Konseling. ISSN: 2442-7802 file:///E:/work/Downloads/Bibliotherapy_for_Emotional_Literacy.pdf
5. Mann D. A mixed methods evaluation of the Emotional Literacy Support Assistant (ELSA) project. Universitatea din Nottingham. Teză de doctor în psihologie, 2014. [http://eprints.nottingham.ac.uk/14245/4/Research_Thesis_Final_1.5%20\(2\).pdf](http://eprints.nottingham.ac.uk/14245/4/Research_Thesis_Final_1.5%20(2).pdf)
6. Oksuz Y. Evaluation of Emotional Literacy Activities: A Phenomenological Study. Journal of Education and Practice www.iiste.org ISSN 2222-1735 (Paper) ISSN 2222-288X (Online) Vol.7, No.36, 2016 <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1126517.pdf>
7. Steiner Cl. Emotional Literacy; Intelligence with a Heart. Learn how to achieve better personal and professional relationships. Press, USA, ISBN 1-932181-02-4. ISBN 978-617-696-466-7(pdf)
8. Zagaievschi C., Cojocaru-Borozan M. Educație pentru dezvoltare emoțională și sănătate mintală. Chișinău, 2014. Tipografia UPS „I. Creangă”. 192 p. ISBN 978-9975-46-209-9.

MODELE PRAXIOLOGICE DE DEZVOLTARE A COMPETENȚEI INVESTIGAȚIONALE LA ELEVI

PRAXEOLOGICAL MODELS OF DEVELOPING RESEARCH SKILLS IN STUDENTS

Irina SÎRBU, doctorandă,

*Școala Doctorală Științe Umaniste și ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova
PhD student, Doctoral School of Humanities and Education State University of Moldova*

ORCID: 0000-0002-1080-2280

irinasirbu.curs@gmail.com

CZU: 373.025 DOI: 10.46727/c.03-04-11-2023.p168-174

Abstract

This article emphasizes the importance of developing competencies, especially research competence, through the research project method in the context of school education. The research project method is presented as an effective way to foster research skills in students, providing them with the opportunity to develop their skills and explore topics that interest them. The advantages of this method include promoting active learning, enhancing communication skills, fostering critical thinking, and encouraging interdisciplinary collaboration. This educational approach transforms students into active citizens capable of making significant contributions and successfully addressing the complex challenges of the modern world.

Keywords: research competence, research project, interdisciplinary, collaboration.

Profesorii se află într-un proces constant de dezvoltare și sunt mereu în căutarea de noi metode interactive pentru a încadra elevii în procesul de învățare. Este important să conștientizăm și să acceptăm faptul că în zilele noastre elevii manifestă un interes tot mai pronunțat pentru autonomie în cadrul procesului de educație. Resursele variate de informații sunt accesibile într-o măsură fără precedent, iar rolul nostru, ca pedagogi, este să îi învățăm pe elevi să investigheze corect, să se dezvolte într-un mod eficient și armonios. În urma prezentării raportului Comisiei Internaționale pentru Educație a UNESCO în 1996, au fost conturate în mod detaliat competențele necesare elevilor. [2] În viitor, la locul de muncă este necesar să deținem abilități legate de colaborare în echipă, comunicare eficientă cu specialiști din domenii diverse, să avem capacitatea de a găsi soluții la întrebări complexe pentru care, aparent, nu